

»»»»

+

Pozicijski

•

dokument

~

Mreže mladih

+

Hrvatske

»»»»

+

o radu

•

s mladima

+

~

Autorica: Valentina Gambiroža Staković, Mreža mladih Hrvatske

Grafičko uređenje: ACT Printlab d.o.o.

2021. godina

Izrada ove publikacije omogućena je financijskom podrškom Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva kroz Razvojnu suradnju u području Centara znanja. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Mreže mladih Hrvatske i nužno ne izražava stajalište Nacionalne zaklade.

Uvod

U ovome pozicijskom dokumentu tema nam je rad s mladima. Rad s mladima i razvoj istog za Mrežu mladih Hrvatske već godinama je jedan od ključnih prioriteta svakodnevnog djelovanja iz više razloga. Mreža mladih Hrvatske (dalje u tekstu: MMH) rad s mladima smatra izrazito korisnom praksom koja doprinosi osobnom i profesionalnom razvoju mlade osobe te praksom koja mladoj osobi pruža podršku u suočavanju s izazovima modernog društva. Iznimno je važno osigurati kvalitetu procesa u njegovoj provedbi kako bi rad s mladima postao pokretač društvenih promjena iniciranih od strane jedne društvene skupine. Ulaganjem u rad s mladima zapravo se ulaže u cjelokupno društvo jer se tijekom ovog procesa razvijaju aktivni, osnaženi, samosvjesni i kritički članovi društva.

MMH djeluje kao savez organizacija mladih i za mlade koji osnažuje mlade za aktivno i odgovorno sudjelovanje u društvu, doprinosi razvoju kvalitetnih politika za mlade i civilnog društva. Vizija MMH je društvo koje odgovara na potrebe mladih i afirmira njihove potencijale, a rad s mladima je alat koji omogućava da društvo odgovori na te potrebe. Za MMH rad s mladima je važan zbog pozitivnih društvenih promjena koje on nosi, a prednosti koje ovaj proces pruža mladima su stvarne i dugotrajne. Dok mnoge javne institucije stupaju u funkciju tek kada se pojave problemi, organizacije mladih i za mlade djeluju preventivno, odnosno sprječavaju da se poteškoće uopće pojave, ili pak pružaju vještine i stavove koji mladima omogućuju da se suočavaju s raznim izazovima. Upravo to je razlog zašto MMH rad s mladima smatra toliko važnim agentom pozitivnih društvenih promjena - pružanje podrške i alata za pozitivnu budućnost kroz praktično i društveno obrazovanje. Rad s mladima uklanja barijere, pruža mladima sigurno mjesto, nekoga s kim se može razgovarati i tko može procijeniti njihove potrebe te im pomoći da postanu aktivni i pozitivni sudionici društva u kojem žive, na osobnu i javnu korist i dobrobit.

Kroz daljnji tekst ćemo ukratko objasniti što je rad s mladima, što on znači za mlade te kako se na njega gleda u kontekstu europskog i hrvatskog društva. Ono što ćemo dalje obrađivati jest primjena rada s mladima na hrvatski kontekst te vidjeti što profesionalizacija rada s mladima znači za rad i osobe koje rade s mladima.

Tko su mladi i što ih žulja?

U nacionalnom kontekstu mladi su definirani kao skupina od 15. do 30. godine života ([Nacionalni program za mlade 2014.-2017.](#)), no na mlade kao skupinu ne možemo gledati isključivo temeljem dobi, na što nas upućuju mnoga relevantna istraživanja (Gvozdanović, et al. 2019). Društvena obilježja mladih pokazuju da su oni izrazito raznovrsna društvena skupina čije se potrebe i problemi razlikuju ovisno o mjestu gdje žive, socijalnom, obrazovnom ili poslovnom kontekstu, kao i o specifičnoj generaciji koja nosi svoje izazove. Osim toga, mladi se nalaze na tranziciji iz djetinjstva u odraslu dob koja im nameće određene društvene uloge, dok se istovremeno nose s izazovima društvenih očekivanja. Današnji mladi, kako u Republici Hrvatskoj tako i šire, suočavaju se i s posljedicama pandemije što se dodatno negativno odražava na sve aspekte života, a čije će se prave posljedice vidjeti tek za nekoliko godina. Uz sve spomenute izazove, rezultati istraživanja [Eurofounda](#)¹ o utjecaju pandemije na mlade u EU pokazuju da su upravo oni jedni od najpogođenijih pandemijom, odnosno da su najteže pogođeni pogoršanim radnim i životnim uvjetima, pogoršanom statusu mentalnog zdravlja, ali i da je tijekom pandemije značajno smanjeno povjerenje mladih u institucije.

1 Eurofound (2021), Impact of COVID-19 on young people in the EU, Publications Office of the European Union, Luxembourg. Dostupno na: https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef20036en.pdf

MMH je krajem 2020. provela istraživanje na uzorku više od 1200 mladih iz cijele Republike Hrvatske čiji rezultati su pokazali kako mladi jasno znaju istaknuti koji su im prioriteti i potrebe te koliko su zadovoljni s akterima koji pružaju usluge i sadržaj koji je njima namijenjen - udruge civilnog društva te lokalna i nacionalna vlast. U 2021. godini MMH je organizirala nekoliko regionalnih konzultacija o potrebama i izazovima mladih s mladima i predstavnicima organizacija mladih. Konzultacije su još jednom pokazale da mladi kao najveći prioritet ističu problem nemogućnosti zapošljavanja ističući problematiku nepotizma i korupcije; nemogućnost stambenog osamostaljivanja kao i osamostaljivanja od roditelja; nepostojanje kvalitetnih mjera stambene politike namijenjenih mladima, osim APN2-a u kojem ne vide puno toga pozitivnog; nepovjerenje u institucijske vlasti na svim razinama.

Osim navedenoga, mladima u Republici Hrvatskoj (ne)izravan izazov predstavlja i nepostojanje aktualnih nacionalnih zakonodavnih okvira (zakona, strategija...) kojima bi se definirali prioriteti od interesa mladih, kao i preporuke svim relevantnim akterima za unapređenje kvalitete života mladih osoba. Posljednji nacionalni dokument koji se bavio mladima je Nacionalni program za mlade za razdoblje 2014.-2017. godine. Od 2017. godine u Republici Hrvatskoj ne postoji normativni i/ili strateški dokument koji za cilj ima zaštitu mladih, razvoj mladih ili u kojemu se uopće naglašava važnost mladih kao društvene skupine. U srpnju 2021. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o pokretanju postupka

izrade novog Nacionalnog programa za mlade za razdoblje od 2022. do 2024. godine, za čiju je izradu zadužen Središnji državni ured za demografiju i mlade, kao tijelo nadležno za donošenje i implementaciju mjera, preporuka i politika za mlade. MMH od 2017. godine aktivno zagovara pokretanje procesa izrade novog nacionalnog programa za mlade. Unatoč svim naporima i višegodišnjoj zagovaračkoj aktivnosti, MMH nije uključena kao jedna od organizacija mladih u Radnu skupinu za izradu Nacionalnog programa za mlade za razdoblje od 2022. do 2024., te se nameće pitanje zašto nadležna državna institucija ne smatra važnim u ovu Radnu skupinu uključiti najveći savez udruga mladih i za mlade koji okuplja preko 70 članica s područja cijele Republike Hrvatske.

Zbog svih navedenih izazova, kako u lokalnoj stvarnosti tako i na nacionalnoj razini, mladi se nalaze u vrlo nepovoljnom položaju. S jedne se strane suočavaju s mnogim izazovima suvremenog društva: pogoršano mentalno zdravlje, nemogućnost stambenog osamostaljivanja, nedostatak kvalitetnog zapošljavanja, prekarijat, niska politička pismenost i aktivizam, nepovjerenje u institucije i više; s druge strane ne pruža im se dovoljna podrška kako bi se uspješno nosili sa svim izazovima.

Potrebna je hitna reakcija svih dionika kako bi im se pružila podrška i osigurala okolina za siguran rast i razvoj.

---

2 **APN** je mjera Vlade Republike Hrvatske kojom se hrvatskim državljanima želi olakšati stambeno zbrinjavanje kroz otplatu dijela stambenog kredita.

Što je rad s mladima?

Rad s mladima u Republici Hrvatskoj ima dugu povijest, a zbog kompleksnosti pojma i različitih teorijskih promišljanja što jest ili što bi rad s mladima trebao biti, izazovno ga je jasno definirati. Ne postoji univerzalna definicija rada s mladima, ali može se reći da je to praksa društvene podrške usmjerena prema mladima. Unatoč nepostojanju preciznog teorijskog okvira, rad s mladima ima tri ključna elementa: usmjeren je na mlade, odvija se izvan sustava formalnog obrazovanja, i sudjelovanje u aktivnostima je dobrovoljno.

RAD S MLADIMA:

Rad s mladima širok je pojam koji obuhvaća niz različitih aktivnosti socijalne, kulturne, obrazovne, okolišne i/ili političke prirode, koje provode mladi, koje se provode s njima i za njih, u skupinama ili pojedinačno. Rad s mladima obavljaju osobe koje rade s mladima, uz naknadu i volonterski, a on se temelji na neformalnim i informalnim procesima učenja usmjerenima na mlade te na dobrovoljnom sudjelovanju. Rad s mladima u osnovi je socijalna praksa koja podrazumijeva rad s mladima i društvima u kojima žive, olakšavanje aktivnog sudjelovanja mladih i njihovo uključivanje u zajednice i postupke donošenja odluka

Rad s mladima preveden je s engleskog jezika (*youth work*) te on u hrvatskom jeziku postoji kao pojam, no ne i termin. To znači da ne postoji klasifikacija zanimanja, odnosno ne postoji konsenzus struke osobe koja radi s mladima (*youth worker*) i akademske zajednice oko usaglašavanja termina. Prema Ćulum i Kovačić, da bi *rad s mladima* postao terminom "potrebno je da se zajednica koja se koristi pojmom usuglasi oko njegova značenja, konceptualizacije i definicije te da uđe u diskurs stručne zajednice kao jednoznačni izraz za točno određeno područje". Zbog toga u nacionalnom kontekstu poznajemo rad s mladima u širem smislu i rad s mladima u užem smislu (Ćulum i Kovačić, 2015):

RAD S MLADIMA U ŠIREM SMISLU:

bilo koja vrsta interakcije između mlade osobe i osobe koja radi s mladima (npr. školstvo, policija, centri za socijalnu skrb, domovi za nezbrinutu djecu itd.).

RAD S MLADIMA U UŽEM SMISLU:

planiran i organiziran proces osnaživanja mladih za osobni rast i razvoj, izgradnju međuljudskih odnosa te uključivanje i aktivno sudjelovanje u društvu, koji se temelji na partnerskom i prijateljskom pristupu koji omogućuje mladima da budu ravnopravni kreatori tog procesa.

Iako rad s mladima ne može biti unificiran i kodiran, postoje osnovna načela i podjele rada s mladima prema potrebama korisnika rada s mladima, poput promocije autonomije, slobode i odgovornosti mlade osobe. MMH je u svojem devetom kvartalnom tematskom osvrtu o položaju mladih na tržištu rada navela kako je temelj rada s mladima

postizanje partnerskog odnosa s mladom osobom, te kako je u radu s mladima bitna i usmjerenost na proces i otvorenost za nova učenja te upotreba neformalnih metoda učenja i stvaranje uvjeta za informalno učenje. Također, rad s mladima promovira fleksibilnost i inovativnost mladih i osobe koja radi s mladima jer je temeljen na potrebama mladih koje su sklone dinamičnim promjenama i ovise o širem kontekstu u kojem se mladi nalaze, žive i djeluju. Stoga je i interdisciplinaran i primjenjuje međusektorski pristup. Važno je reći da je praksa rada s mladima kroz svoje provođenje fokusirana na promociju i prenošenje humanističkih vrijednosti ravnopravnosti, interkulturalnosti, ljudskih prava, poticanja nenasilja i izgradnje mira, što doprinosi stvaranju budućih generacija aktivnog građanstva kao jednog od konačnih ciljeva rada s mladima. Na kraju, kako bi rad s mladima bio zanimljiv mladima potrebno ga je provoditi na način da je sadržaj zabavan, ali s druge strane da su osobe koje rade s mladima kompetentne i profesionalne u odnosu i procesu rada s mladima.

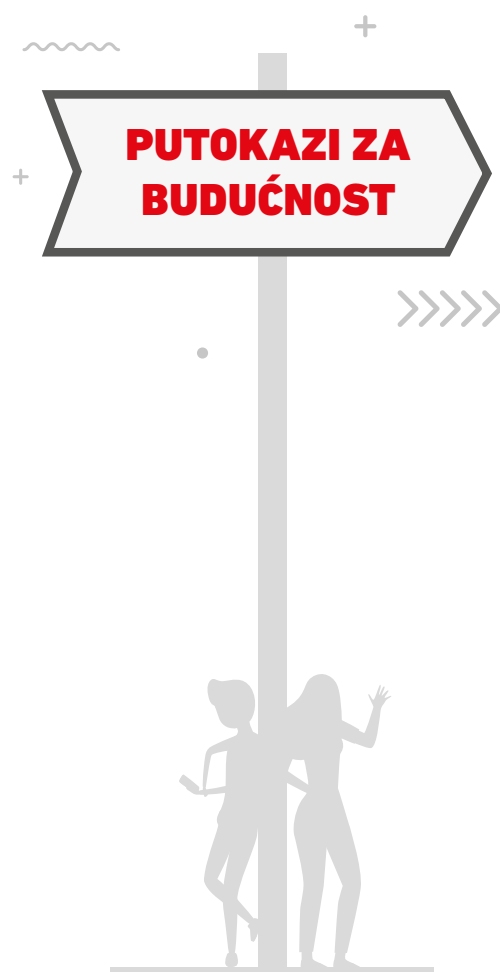
Rad s mladima nije jednoličan tj. postoje brojni oblici rada s mladima, a Ćulum i Kovačić navode njih nekoliko: neformalno obrazovanje u radu s mladima (*edukativne radionice u okviru kojih se koriste metode i principi neformalnog obrazovanja*), međunarodni rad s mladima (*uključuje interakciju mladih iz različitih zemalja, a s ciljem razvoja interkulturalnih kompetencija*), otvoreni rad s mladima (*rad s mladima u kojem se mladima osigurava prostor i daje sloboda da stvaraju vlastite aktivnosti*), aktivizam i sudjelovanje mladih (*aktivnosti poticanja mladih na sudjelovanje u društvu i politici, uglavnom kroz projekte ili aktivnosti razvoja svijesti*), vršnjačka edukacija (*rad s mladima koji koristi osobe iste ili slične dobi koje posjeduju određene kompetencije za prenošenje i sukreiranje sadržaja*), socijalno

uključivanje mladih (*naglasak je na uključivanju mladih iz depriviranih konteksta te na razvoju njihovih kompetencija*), aktivnosti slobodnog vremena (*sportsko-rekreativne/kulturne/amaterske aktivnosti*) te informiranje i savjetovanje (*pružanje informacija o različitim aspektima života vodeći se načelima rada s mladima*). Kao što smo prije naveli, i kao što se može vidjeti iz navedenih primjera - rad s mladima je fleksibilan i poprma razne oblike. Rad s mladima je između ostalog u tu svrhu i prepoznat na razini Europske unije (nadalje: EU) kao alat za ojačavanje mladih u svim aspektima njihovog razvoja.

Potreba za osnaživanjem i prepoznavanjem rada s mladima prepoznata je od relevantnih institucija na razini Europe, kao i od zajednice praktičara. U sklopu 3. Konvencije o radu s mladima izrađena je Deklaracija o radu s mladima "Putokazi za budućnost³" u kojoj su navedene smjernice i prijedlozi za provedbu Europske agende za rad s mladima te je poslužila kao početni korak za implementaciju Agende, nazvane Bonskim procesom. Bonski proces pruža osnovu za jačanje rada s mladima kao posebnog područja politike i prakse u Europi te poziva na koordinirani pristup cjelokupne zajednice u razvoju rada s mladima. Vijeće Europe također u svojoj Strategiji sektora za mlade 2030. proglašava rad s mladima jednim od svojih prioriteta, s posebnim naglaskom na jačanje, prepoznavanje i promicanje politika i praksi rada s mladima uključivanjem rada s mladima u okvir politika za mlade, posebno kroz Europsku agendu rada s mladima i njezinu provedbu u bliskoj suradnji s EU. Za rad s mladima

3 Završna deklaracija 3. Europske konvencije o radu s mladima (2020): Putokazi za budućnost. Dostupno na: https://www.mobilnost.hr/cms_files/2021/04/1617787165_zavrsna-deklaracija-3rd-eywc-hr.pdf

je važna i rezolucija Vijeća Europske unije o radu s mladima. Taj dokument navodi kako rad s mladima nadopunjuje formalno obrazovanje te može ponuditi različite mogućnosti za mlade, prvenstveno kroz pružanje prilika za neformalno i informalno učenje. Vijeće EU je pozvalo države članice i Europsku komisiju da stvori bolje uvjete za razvoj, podršku i implementaciju rada s mladima na svim razinama – lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj; te da potpuno prizna, podigne svijest i ponovno ojača ulogu rada s mladima u društvu. Na europskoj razini je razvoj rada s mladima od ključnog interesa te postoji niz strategija koje pokušavaju poboljšati položaj rada s mladima u društvu općenito. No praksa pokazuje kako se rad s mladima diljem Europe neujednačeno definira, provodi i regulira.

U nacionalnom kontekstu, rad s mladima u Republici Hrvatskoj uglavnom provode (nevladine) organizacije mladih i za mlade kroz različite programe i aktivnosti, a prostori koje najčešće koriste za rad s mladima su klubovi mladih, centri za mlade i info centri za mlade. Navedeno implicira da organizacije mladih i za mlade imaju infrastrukturu dostupnu za rad s mladima, posjeduju određena znanja i vještine, kao i financijska sredstva nužna za kvalitetan rad s mladima. Iako su organizacije civilnog društva izuzetno agilne kada treba osigurati infrastrukturu za provedbu aktivnosti ili osigurati nužna sredstva za rad, upravo ovo su dugoročni izazovi s kojima se organizacije susreću u svojem svakodnevnom radu. Uviđajući važnost kvalitete u radu s mladima, ove organizacije su također s godinama ojačale svoju ulogu i postale aktivni zagovarači ili partneri u procesima stvaranja kvalitetnih politika od interesa za mlade. Organizacijama mladih i za mlade potreban je strateški pristup jačanja njihovih kapaciteta kako bi mogle provoditi kvalitetan i dugoročan rad s mladima, kao što im je potrebno i kolektivno promicanje i osvještavanje uloge rada s mladima na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Trenutno u Republici Hrvatskoj postoje inicijative koje se specifično i sustavno bave edukacijom i istraživanjima vezanima uz rad s mladima. Od 2010. postoji neformalni program "Studiji o mladima za mlade", a od 2018. program cjeloživotnog obrazovanja "Mladi u suvremenom društvu" koji je pilot program studija o mladima Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Svejedno, ovi programi nisu dovoljni da osobama koje rade s mladima osiguraju dugoročnu kvalitetu obrazovanja niti sustavnu podršku.

Tko je osoba koja radi s mladima?

Osoba koja radi s mladima (*youth worker*), prema autorima Ćulum i Kovačić (2015), zadužena je za vodstvo procesa rada s mladima, superviziju, usmjeravanje i adaptaciju procesa. Osoba koja radi s mladima istovremeno ima nekoliko uloga te je u svakodnevnoj interakciji s mladim osobama. Ona također komunicira s voditeljem/voditeljicom organizacije u kojoj se rad s mladima odvija, donatorima, donositeljima odluka, kolegama/kolegicama i drugim predstavnicima zajednice unutar koje djeluje. Ova osoba vodi proces svih faza rada s mladima, od razvoja programskih sadržaja sukladno potrebama mladih, do ispitivanja potreba, mapiranja zajednice, praćenja statistike i mnogo više. Navedeni zadaci nisu lako ostvarivi i podrazumijevaju da osobe koje rade s mladima imaju široku lepezu znanja, razvijenih vještina i kompetencija, te da se kontinuirano usavršavaju kako bi bili u skladu s aktualnim trendovima među mladim osobama.

Iako je osoba koja radi s mladima ključna za kvalitetu procesa, u nacionalnom kontekstu ne postoji kvalifikacija odnosno profesija osobe koja radi s mladima. To znači da u nacionalnom zakonodavstvu ne postoje standardi i kriteriji prema kojima bi se osoba smatrala *youth workerom*. Ove osobe uglavnom dolaze iz područja obrazovanja, socijalnog rada i drugih društvenih i humanističkih područja. Svoje kompetencije za rad s mladima, osim po izvornim smjerovima studija, stječu po principu "learning by doing", kao i neformalnim usavršavanjem u

području rada s mladima⁴. Cjeloživotno usavršavanje i obrazovanje jedan su od ključnih aspekta profesionalnog razvoja osoba koje rade s mladima, a Institut za društvena istraživanja u Zagrebu i Sveučilište u Rijeci započeli su ranije spomenuti zajednički projekt stvaranja obrazovnog programa cjeloživotnog učenja "Mladi u suvremenom društvu", prvog takve vrste u regiji jugoistočne Europe. Program je zamišljen kao certificirani program za stručno usavršavanje onih koji već rade s mladima u organizacijama civilnog društva ili u drugim institucijama relevantnim za provođenje mjera i aktivnosti predviđenih nacionalnim programom za mlade, kao i za one koji razmišljaju o karijeri u području rada s mladima. Međutim, ovaj program nije dovoljan da odgovori na potrebe osoba koje rade s mladima u praksi te je samo jedan od koraka ka profesionalizaciji osoba koje rade s mladima. Sve navedeno utječe na nepovoljne uvjete rada osoba koje rade s mladima u Republici Hrvatskoj. Uostalom, primjerenost i održivost financiranja je upitna (što dovodi do vrlo česte fluktuacije ljudskih resursa), postojeća infrastruktura je nezadovoljavajuća, a dostupnost kvalitetnih obrazovnih programa i osposobljavanja gotovo nepostojeća. Osobama koje rade s mladima, kao i organizacijama unutar kojih djeluju, potreban je strateški pristup jačanja njihovih kapaciteta kako bi mogle provoditi kvalitetan i dugoročan rad s mladima, kao što im je potrebno i kolektivno promicanje i osvještavanje uloge rada s mladima na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

---

4 Youth Wiki je informacijski alat Europske komisije utemeljen na Wiki pristupu (tzv. Youth Wiki) u cilju osiguravanja boljeg znanja te unapređenja prikupljanja i dostave podataka o nacionalnim politikama za mlade država članica Europske unije. Dostupno na: <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/croatia/overview>

A gdje je tu Mreža mladih Hrvatske?

U okviru MMH i njezinih organizacija članica, rad s mladima podrazumijeva akcije, aktivnosti, procese i projekte koji se provode sa ili za mlade s ciljem osiguravanja prostora za mlade, za njihov osobni razvoj i za njihove potrebe. Kroz svoje aktivnosti i projekte one rade na poboljšanju društvenog, političkog, ekonomskog i ekološkog statusa mladih kako bi oni unaprijedili svoje vještine i kompetencije, te kako bi mladi postali aktivni sudionici društva. Vizija kojom se vode članice MMH, ali i druge organizacije mladih i za mlade, jest poboljšanje statusa društva općenito upravo radeći s mladima, u širem i užem smislu tog pojma. Stoga rad s mladima treba smatrati javnim dobrom, a takvim bi ga trebala tretirati i odgovarajuća resorna tijela i institucije.

MMH redovno ukazuje na činjenicu da se rad s mladima u Republici Hrvatskoj danas nalazi na margini društva: on se ne razvija sustavno, kako i njegova praksa, tako i njegovo reguliranje (propisivanje minimalnih standarda struke) i validiranje (vrednovanje prethodno naučenih vještina) osoba koje rade s mladima. Ono što može dodatno ojačati rad s mladima jest prethodno spomenuta profesionalizacija rada s mladima. Osim što bi mladim osobama to omogućilo kontinuitet rada s njima i kvalitetu usluga, profesionalizacija donosi osobama koje rade s mladima veću životnu sigurnost, priznavanje kvalitete njihovog rada, mogućnost validacije njihovog dodatnog obrazovanja i usavršavanja. MMH doprinos radu s mladima ostvaruje kroz zagovaranje

uspostavljanja sveobuhvatnih obrazovnih programa koji će osigurati razvoj kompetencija i kvalitete koje su potrebne za rad s mladima; pozicioniranjem rada s mladima kao etičke prakse; ali i osiguravanja prostora za osobnu sigurnost mlade osobe, korektan odnos prema mladoj osobi od strane osobe koja radi s mladima, stvaranje i poticanje osjećaja pripadnosti, uvažavanje osobnosti mlade osobe, poticanje, te omogućavanje samostalnosti u radu i izvedbi zadataka. Također se zalaže za povećanje vidljivosti osoba koje rade s mladima, prepoznavanje njihovih kompetencija te za nužnost osiguranja financijske održivosti organizacija mladih i za mlade kako bi one dugoročno mogle zapošljavati stručan kadar osoba koje rade s mladima.

MMH svojim radom želi potaknuti djelovanje svih ključnih dionika u području rada s mladima, a posebno institucionalnih aktera, kako bi se unaprijedilo okruženje za kvalitetan razvoj rada s mladima. Tako i ovim dokumentom želimo ukazati na važnost strateškog pristupa radu s mladima, doprinijeti zagovaranju profesionalizacije rada s mladima, nužnost obrazovanja za osobe koje rade s mladima te iznijeti preporuke koje će doprinijeti temeljima za razvoj kvalitete rada s mladima. MMH smatra da se rješavanju problema može doprinijeti kroz prepoznavanje sektora mladih (zajednici prakse) na lokalnoj i nacionalnoj razini, kao i prepoznavanjem profesije osoba koje rade s mladima.

Preporuke Mreže mladih Hrvatske

1. Strateški pristup radu s mladima

O radu s mladima treba se razmišljati dugoročno i strateški na način da se provode aktivnosti usmjerene razvoju ovog područja. Rad s mladima nužno je uvrstiti kao zasebno poglavlje u novom Nacionalnom programu za mlade od 2022. do 2024., u suradnji sa svim relevantnim akterima u području rada s mladima. Treba se usredotočiti na konkretne aspekte, istodobno ih povezujući sa širom slikom politike i prakse rada s mladima te temeljnim vrijednostima i načelima rada s mladima. Navedeno će doprinijeti ne samo prepoznavanju rada s mladima već i stvaranju kvalitetnijih i jasnijih javnih politika u području rada s mladima.

Strateški pristup mora podrazumijevati i osiguravanje financiranja rada s mladima temeljenog na kvaliteti (primjerice, temeljenog na kvaliteti projektnog prijedloga umjesto natječaja temeljenog na brzini prijave projektnog prijedloga). Isto tako, mora podrazumijevati i ulaganja u razvoj infrastrukture u radu s mladima, kako na razini institucionalne potpore radu s mladima tako i u pogledu osiguravanja prostora za rad s mladima te za aktivnosti i projekte mladih. Kao rješenje predlažemo uvođenje višegodišnjih potpora (umjesto najčešćih kratkoročnih ili srednjoročnih) organizacijama mladih i za mlade koje će ojačati kapacitete osoba koje rade s mladima, a time izravno doprinijeti i kvaliteti rada s mladima. Zagovaramo i aktivno ulaganje u razvijanje kompetencija osoba koje rade s mladima kroz pružanje dugoročnih i održivih edukacija i/ili treninga, organizacijom skupova, seminara i konferencija u svrhu razmjene iskustava. Predlažemo i snažniju izravnu međusektorsku suradnju organizacija civilnog društva i resornih tijela i institucija kako bi se razvoju radu s mladima pristupilo konstruktivno i promišljeno.

2.

Prepoznavanje rada s mladima

Učinke rada s mladima na individualnoj i društvenoj razini treba jačati i prepoznavati. Mreža mladih Hrvatske predlaže „bottom-up“ pristup prepoznavanju rada s mladima. Važno je usredotočiti se na društveni i individualni utjecaj rada s mladima kroz organizacije mladih na lokalnoj razini. Korištenje ovakvog pristupa omogućit će zajedničko razumijevanje svih elemenata rada s mladima na osnovnoj razini te će se multiplicirati na više razine. Ako osobe koje rade s mladima budu prepoznate za svoj rad i utjecaj, time će prepoznati i vještine stečene kroz rad s mladima te će iste vještine i zagovarati. Navedeno će doprinijeti i prepoznavanju rada s mladima upravo od strane samih mladih osoba, a time i društvenom prepoznavanju. Sektor mladih mora postati bolji u komuniciranju i objašnjavanju utjecaja koje rad s mladima ima kako bi se gradilo zajedničko razumijevanje od strane svih društvenih aktera što će dovesti do općenito veće pozornosti u javnom prostoru. Zajednica prakse u području rada s mladima na lokalnoj razini treba se temeljiti na suradnji između lokalnih vlasti/općina i lokalnih organizacija za rad s mladima te s osobama koje rade s mladima. Kao rješenje predlažemo i sljedeće: uvođenje dodjele oznake kvalitete rada s mladima na nacionalnoj i lokalnoj razini (s jasnim kriterijima); uvođenje državne nagrade za izvanredan doprinos radu s mladima; provedbu nacionalne kampanje o osvješćivanju javnosti o radu s mladima.

3.

Osigurati sustav kvalitete u radu s mladima

Kako bi rad s mladima ostavio svoj puni potencijal kroz kvalitetu procesa potrebno je uvesti sustav kvalitete u području rada s mladima. Ostvarivanje takvog sustava postići će se izradom standarda kvalitete za formalne i neformalne programe obrazovanja osoba koje rade s mladima čiji su kriteriji transparentni i na temelju kojih je moguće jasno procijeniti kvalitetu ponuđenih programa. Izrada standarda kvalitete ima potencijal smanjiti birokratsko i administrativno opterećenje organizacija mladih, što će omogućiti da se više vremena posveti stvaranju kvalitetnih aktivnosti, programa i/ili projekata usmjerenih mladima, a indirektno će utjecati i na prepoznatljivost organizacija u zajednici prakse kao i u lokalnoj zajednici. Mreža mladih Hrvatske predlaže izradu Etičkog kodeksa rada s mladima na nacionalnoj razini, a čije je usvajanje jedan od preduvjeta za kvalitetu rada s mladima u organizacijama. Etički kodeks treba se temeljiti na moralnim i profesionalnim principima koje osobe koje rade s mladima moraju poštivati, ali i na osnovama za standardizirane principe u radu s mladima.

4.

Razvoj formalnog i neformalnog obrazovanja osoba koje rade s mladima

Kako bi osoba koja radi s mladima mogla voditi proces, od ključne je važnosti njezino obrazovanje i usavršavanje. Mreža mladih Hrvatske predlaže uvođenje formalnog obrazovanja za osobe koje rade s mladima te priznavanje kompetencija stečenih neformalnim obrazovanjem. S obzirom na to da je rad s mladima fleksibilan proces, nužno je da formalni sustav obrazovanja osoba koje rade s mladima također bude fleksibilan i da odgovara na stvarne potrebe u praksi, ali i da stavlja naglasak na izravan rad s mladima. Također, potrebno je i da sustav obrazovanja osigura priznavanje postojećih kompetencija i iskustava osoba koje rade s mladima stečenih kroz neformalno i informalno znanje. Potrebno je priznavati i vrednovati kompetencije za rad s mladima koje se stječu kroz neformalne edukacije kako bi on odgovarao direktnim potrebama lokalnih zajednica u kojim se odvija.

5.

Uspostavljanje standarda zanimanja osoba koje rade s mladima

Predlažemo uspostavljanje standarda zanimanja osoba rada s mladima i regulaciju rada s mladima sa specifičnim standardima struke koji su opet dovoljno fleksibilni da omogućuju da se na brz i efikasan način dođe do korisnika/ korisnica i odgovori na njihove potrebe. S druge strane, standard zanimanja bi otvorio put za prepoznavanje i vrednovanje prethodno stečenih kompetencija koje su osobe koje rade s mladima usvojile kroz praksu ili kroz pohađanje neformalnih programa obrazovanja za osobe koje rade s mladima. Kako bi se navedeno ostvarilo, ponovno naglašavamo važnost i nužnost razvoja formalnog i neformalnog obrazovanja osoba koje rade s mladima te procesa validacije prethodno stečenih kompetencija.

6.

Poticanje sustavnih istraživanja o različitim oblicima rada s mladima i njihovoj vrijednosti, učinku i zaslugama

Znanstvena istraživanja osnova su svakog napretka. Istraživanja se provode s ciljem stjecanja novih znanja i spoznaja, ili usavršavanjem postojećih kako bi se navedeno koristilo za dobrobit mladih kao društvene skupine. Istraživanja u području rada s mladima temelj su za izgradnju zajednice znanja, kao i određivanja lokalnih i nacionalnih prioriteta za mlade. Istraživanja u i o području rada s mladima ključna su za prepoznavanje problema, kao i za razvoj rješenja i donošenja odluka o najboljim strategijama i javnim politikama.

7.

Osnaživanje regionalne i međunarodne suradnje

Nužno je povećati komunikacijske procese na regionalnoj i međunarodnoj razini unutar tri područja rada s mladima: zajednice prakse, istraživanja i politika u sektoru mladih. Jačanje komunikacijskih procesa doprinijet će kvalitetnoj suradnji među organizacijama, ali i međusektorskoj suradnji. Kako je rad s mladima fleksibilan proces, potrebno je kontinuirano ostvarivati programske i projektne suradnje (kratkoročne i dugoročne), ali i voditi se primjerima dobrih praksi koje se mogu primijeniti na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

8.

Osnivanje nacionalne radne skupine za rad s mladima

Mreža mladih Hrvatske predlaže ponovno pokretanje nacionalne radne skupine za rad s mladima kroz jasan i transparentan proces. Radna skupina mora biti sastavljena od praktičara koji mogu funkcionirati kao poveznice i središta znanja, stručnjaci/stručnjakinje iz područja rada s mladima te predstavnici nadležnih tijela kroz čiju bi se koordinaciju predlagale i osigurale sve mjere potrebne za strukturirani pristup radu s mladima, s naglaskom na razvoj kvalitete na svim razinama.

+

Literatura:

>>>>

1. Čulum i Kovačić (2015.) Teorija i praksa rada s mladima: prilog razumijevanju rada s mladima u Hrvatskom kontekstu. Mreža mladih Hrvatske - Zagreb.
2. Eurofound (2021), *Impact of COVID-19 on young people in the EU*, Publications Office of the European Union, Luxembourg. Preuzeto na: <https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2021/impact-of-covid-19-on-young-people-in-the-eu>
3. Gvozdanić et al. (2019.) Istraživanje mladih u Hrvatskoj 2018./2019. Preuzeto na: <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/kroatien/15291.pdf>

